

Het Landelijk Bibliotheek Systeem; het ‘nee tenzij’ van Drenthe

Met het bekend maken van de peiling Landelijke Bibliotheek Systeem (LBS) is er een nieuwe kaart van Nederland ontstaan. Ons land blijkt grotendeels groen gekleurd te zijn op een paar plekken na, die zijn rood. De provincie Drenthe met alle vier de basisbibliotheekorganisaties is daarvan de meest opvallende plek. Het lijkt net Asterix en Obelix, een klein Gallisch dorpje dat een andere mening heeft.

Het lijkt ons goed het Drentse standpunt toe te lichten. Het is niet de bedoeling naar iets of iemand de vinger te wijzen. We zijn ons goed bewust van de complexiteit van het vraagstuk. En hebben ook alle respect en waardering voor de inzet van alle betrokkenen. Alleen hebben we de vraag die gesteld is met betrekking het LBS anders beantwoord.

Drenthe heeft als antwoord op de vraag naar draagvlak voor een landelijk systeem ‘nee, tenzij’ aangegeven. De redenen hiervoor zijn met name de governance en de kosten. Iedere zichzelf respecterende organisatie dient in onze ogen bij de aanvang van een project – en zeker die met de omvang van het LBS – eerst de zeggenschap, het toezicht, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden goed geregeld te hebben. Ditzelfde geldt voor de kosten. Nu kun je zeggen dat het bij het LBS gaat om intenties. De ervaring leert dat intenties een rekbaar begrip zijn in de bibliotheekwereld. Dus is in onze ogen helderheid vooraf een voorwaarde en voor ons niet meer dan een zakelijke kijk op het geheel. Het gaat immers om gemeenschapsgeld.

Interessant genoeg zijn de meeste ‘ja, mits’-stemmers dezelfde mening toegedaan. Ook zij hebben vrijwel allemaal kritische kanttekeningen geplaatst bij de governance en de kosten. En hebben wellicht gedacht als wij nee stemmen zitten we niet aan tafel als het er echt om gaat. Dit lijkt ons niet de juiste weg. Want dat zou namelijk betekenen dat we na de stemming nog een ellenlang ‘overlegcircus’ kunnen verwachten waarin de verschillende ja- stemmers elkaars nieren gaan proeven op de ‘mits’.

Overigens is de ondergrens van 90% dekking formeel niet gehaald. De teller is blijven steken op 89,8%. Dat lijkt een beetje flauw, maar in het nieuwsbericht van de KB d.d. 2 november staat dat “een groep bibliotheken zowel ‘ja’ als ‘nee’ heeft geantwoord”. Hoe is/wordt daarmee omgegaan? Het maakt in elk geval duidelijk dat de interpretatie van zowel ‘ja’ als ‘nee’ genuanceerd bekeken moet worden.

Daar komt bij dat Drenthe het goed heeft geregeld. Alle bibliotheken zijn op hetzelfde systeem (Bicat) aangesloten en alle parameters (o.a. prijzen, abonnementen) zijn gelijkgeschakeld. Het is zeer de vraag of onze provincie er iets bij wint als er een landelijke aanbesteding gaat plaats vinden. De uitkomst daarvan is ongewis en zou kunnen betekenen dat we moeten migreren naar een ander systeem. Een risico dat we, op basis van het gedane onderzoek en de rapportage van de KB tot dusver, niet voor onze rekening willen nemen.

Is er dan een alternatief? Volgens ons wel. Alleen dat is gek genoeg niet meegenomen in alle communicatie rondom het LBS. Het alternatief is eigenlijk heel eenvoudig. Iedere POI of basisbibliotheek sluit zijn eigen contract met een leverancier. Precies zoals het nu ook al is. Hiermee is het land nu al voor 75% gedekt door één systeem. De overige 25% moet dan – als ze willen aansluiten – migreren. Dat gebeurt op individuele basis. De kosten vallen dan ook waar ze horen, namelijk bij degene die de keuze maakt. Door inzage te geven in elkaars contracten met leverancier(s) kan eenvoudig worden voorkomen dat we tegen elkaar worden uitgespeeld.

Bovendien – en in onze ogen cruciaal – is de governance ook meteen geregeld, namelijk bij de regionale/lokale contract houder.

Vervolgens kan in SPN-verband gewerkt worden aan verbindingen en opschaling naar een landelijk systeem. Allemaal dezelfde licentie wil immers nog helemaal niet zeggen dat we ook het systeem op dezelfde wijze gaan inrichten, gebruiken of beheren. Dat vraagt tijd en overleg. Maar dat overleg is ook

nodig bij een top down invoering van het LBS. En de gekozen weg van nu is geen garantie dat deze gelijkschakeling er komt door een aanbesteding voor een nieuw systeem voor iedereen.

Al met al pleit Drenthe ervoor om het nieuwe deel van Asterix en Obelix (geheten: *Verdwaald in LBS-land*) snel te sluiten en over te gaan tot een haalbare aanpak van het vraagstuk van het landelijk bibliotheekstelsel. Ga uit van wat er is en neem dat als basis voor het landelijk maken van het bibliotheekstelsel.

Biblionet Drenthe

Bibliotheek Assen

Bibliotheek De Wolden

Bibliotheek Emmen

Bibliotheek Hoogeveen

Bibliotheek Midden-Drenthe

Bibliotheek Noordenveld

Bibliotheek Tynaarlo

Bibliotheek Westerveld